

Mesilaspere kevadised söödavarud ja lisa söötmine.

Kokkuvõte mesindusloengust Karksi-Nuias 06.03.2010.a.

Lektor Antu Rohtla, lektorileping PR-6-1.5-37

Mesinduspäev toimus Eesti mesindusprogrammi raames, mida toetab Euroopa Liit

Mesilaspere aktiveerumine puhastuslennu järel varakevadel tähendab seda, et mesilasema hakkab munema, mesilaskobaras hakkab tõusma temperatuur ja pere hakkab rohkem sööta tarvitama. Nüüd võib ilmneda söödapuudust, tekib tuleneb vajadus perede lisa söötmise järele.

Raamsöödanõud- kasutatakse tugevatele peredele täiendussööda andmiseks, kui mesilaspere on juba aktiveerunud (aprilli lõpus-mai algul). Nõrgad pered aga üldiselt varakevadel raamsöödanõudest sööta ei võta, mistõttu nende söötmiseks tuleb kasutada pesa peale pandavaid söödanoõusid. Pesa peale pandavad söödanoõud asetatakse mesilastekobara kohale ja kaetakse soojalt.

Kõige paremaks söötmise mooduseks varakevadel on söötmine eelmisel aastal varutud söödakärgedega. Enne pesa andmist tuleb selliseid söödakärge hoida 2-3 ööpäeva 20-25* juures, et kärgedes olev sööt soojeneks. Enne pesa andmist rikutakse kärjekahvliga kaanetis, et mesilased saaksid sööta kätte. Kärje täielikust lahtikaanetamisest tuleb hoiduda, sest jahtudes imab sööt endasse niiskust ümbritsevast õhust ja kärjed hakkavad "higistama". Väikesed pered ja väheaktiivsed mesilased ei suuda kärjekannudest väljavoolavat veeldunud sööta kokku koguda, mistõttu määrdub taru põhi, ning ka sööt võib rikneda.

Söödakärjed asetatakse samuti otse haudmeraamide kõrvale. Pered, mis kiirläbivaatuse ajal omasid 6-8 kg sööta söötmist ei vaja.

Kui puuduvad söödakärjed, pere on veel väheaktiivne, kuid söödavarud on lõppemas võib anda sööta selleks spetsiaalselt täidetud kärgedega. Sellist hädasöötmist on mesinikud kasutanud väga ammu. Selliselt täisvalatud kärjed asetatakse samuti otse mesilastekobara kõrvale.

Kui kärgede täitmisel kasutatakse sööda kärgedesse valamise meetodit, siis mahutab selliselt täisvalatud kärge maksimaalselt 0,5-0,7 kg sööta.

Tunduvalt rohkem mahutab kärge siirupit, kui selle täitmiseks kasutada spetsiaalset seadet. Seade kujutab endast klaasseintega kasti, kuhu mahub üks või mitu pesakärge. Anumat suhru siirupi paigutamiseks, voolikut ja näpitsat vooliku sulgemiseks. Soovitav on kasutada 1-2 korda haudme all olnud kärge.

Kärge (kärjed) asetatakse kasti ja näpitsa abil reguleeritakse siirupi juurdevool selliselt, et vedeliku tase tõuseks kärje alumisest servast ülemiseni 4-7 minuti jooksul. Lahjema suhru siirupi korral (1:1) täituvad kärjekannud 4-5 minuti jooksul, kontsentreerituma siirupi (2:1) aga 7 minutiga.

Kui kärgede täitmisel tõuseb vedeliku tase kiiremini, ei jõua kärjekannudest õhk välja tulla ja kärge mahub vähem siirupit.

Aeglasel täitmisel võib selline söödakärge mahutada 2-2,5 liitrit (mõnikord ka rohkem) siirupit. Peale täitmist tuleb kärgedel lasta mõni tund nõrguda. Pessa antakse samuti otse mesilastekobara kõrvale.

Kevadised täiendussöödad.

Kõige levinumaks mesilaste söödaks on suhru siirup, mis valmistatakse vahekorras 1:1-le. See tähendab seda, et ühe mahuosa vee kohta võetakse üks mahuosa suhkrut. Varakevadise söötmise korral, kui pere veevajadus on veel väike, võib ühe mahuosa vee kohta võtta 2 mahuosa suhkrut. (kui suhkur kaaluda, siis 2 liitrit suhkrut kaalub umbes 1,6 kg).

Suira või õietolmuga rikastatud suhru siirup.

300 ml vett kuumutatakse keemiseni

500 gr. Suhkrut lahustatakse kuumas vees

200 gr. Peenestatud suira või õietolmu niisutatakse veega või suhkrusiirupiga ning hõõrutakse hapukooretaoliseks massiks.

Lisatakse 35*-ni mahajahutatud siirupile ja segatakse hoolikalt.

Antakse tinutatud plekist söödanõudega 400-500 gr korraga 2-3 päeva järel. Söödanõud tuleb enne uue söödakoguse andmist hoolikalt pesta.

Häid tulemusi on saadud valgurikka pudersööda kasutamisel. Sööda valmistamiseks lisatakse 100 ml. Leigele veele 200 g peenestatud suira või õietolmu. Segatakse kuni õietolmu või suir täielikult märguvad. Siis lisatakse 500-600 g tuhksuhkrut. Segatakse hoolikalt, kuni saadakse tainataoline söödamass. Kui segu on liialt vedel (valgub laiali), lisatakse veel kas peenestatud õietolmu või tuhksuhkrut.

Valmissööt pakitakse kilesse. Kasutamisel lõigatakse kilesse 2-3 cm pikkused avaused, või tehakse ümmargused augud 10-15 mm läbimõõduga. Asetatakse raamidele, avadega allapoole. Valgurikka pudersööda eeliseks on see, et seda võib kasutada juba vahetult peale puhastuslendlust, ning sööda saab juba varem valmis teha. Kui mesilased sööta ära ei kasuta saab selle pakkida õhukindlalt kilesse ja säilitada järgmise kevadeni.

Valgurikast pudersööta antakse peredele nädalaste vaheaegadega (0,5-1,0 kg korraga).

Kui mesilaste puuduvad õietolmu või suiravarud, ning loodusest ei ole õietolmu korjata, aitab mesilaste valguvajadust rahuldada pagaripärm.

Pärmisööda valmistamiseks hõõrutakse 50-100 g pagaripärmi 100 g suhkruga. 300-500 ml vett lastakse keema tõusta, selles lahustatakse 400 g suhkrut ning kuumale lahusele lisatakse suhkruga hõõrutud pärm. Antakse ülepäeviti (200 ml korraga) tinutatud plekist või klaasist söödanõudest. Nõud tuleb enne järjekordse söödakoguse andmist hoolikalt puhtaks pesta.

Mesilaste valguvajadust saab rahuldada ka piimasöödaga. 500 ml rasvavaba (kooritud) piima lastakse keema tõusta, ning selles lahustatakse 500 g suhkrut. Valmis sööt jahutatakse 35*-ni ja antakse mesilastele tinutatud plekist söödanõudest 200-300 ml. Korraga 2-3 päevaste vaheaegadega. Enne uue söödakoguse andmist tuleb söödanõud hoolikalt pesta. Kuna piimasööt on väga kergesti riknev, tuleb seda valmistada kogustes, mis on vajalik perede ühekordseks söötmiseks.

Mõned soovitused ergutussöötade kasutamisel.

- ükski ergutussööt ei anna soovitud tulemusi, kui mesilaspere on tugevasti nakatatud haigustekitajatest (mikroobid, seened, lestad jne.)
- pered kus on vanad (üle 2 aasta) emad reageerivad ergutussöötamisele halvasti.
- Kevaditi ergutab perede arengut paremini vedel sööt.
- Mida varem mesilastele ergutussööta anda, seda harvem peaks seda tegema, et vältida mesilaste asjatut hukkumist madala temperatuuri ja söötmisest tingitud lendluse tõttu.
- Nõrgad pered võtavad paremini sooja (30-35*) sööta;
- Pudersööda andmine häirib peret vähem;
- Pudersööda andmisel tuleb ebasoodsate ilmastikutingimuste korral (temperatuur alla +8*) mesilaspereid joota tarusiseselt;

Lõpetuseks peab teadma, et ükski kunstlikult valmistatud sööt ei suuda asendada loodusest kogutud nektarit ja õietolmu ning nendest valmistatud mett ja suira.